Ympäristöministeriö 12.3.2021

Jätealan asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeinen sisältö

Tässä muistiossa esitetään yhteenveto keskeisimmistä muutoksista, joita esitetään laintasoista sääntelyä täydentäviin jätealan asetuksiin. Ehdotus pohjautuu suurelta osin jätelain uudistamista valmistelleen työryhmän ehdotuksiin[1], mutta niitä on jatkovalmistelussa joiltakin osin korjattu ja täydennetty muun muassa hallituksen esitysluonnoksesta annetun lausuntopalautteen perusteella. Varsinaiset asetusluonnokset on tarkoitus laatia tässä liitteessä kuvattujen suuntaviivojen pohjalta ja lähettää lausunnoille kevään 2021 aikana.

1 Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012, jäteasetus)

Asetus on tarkoitus uudistaa kokonaisuudessaan.

Yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteet

- Asetuksella säädettäisiin jätelain 8 §:n 3 momentin nojalla uudet yleiset yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteet, jotka vastaisivat jätedirektiivin 11 artiklan 2 kohdan c–e alakohdissa jäsenvaltioiden velvollisuudeksi säädettyjä tavoitteita. Tavoitteena olisi, että yhdyskuntajätteestä kierrätettäisiin:
    - 55 painoprosenttia viimeistään 1.1.2025
    - 60 painoprosenttia viimeistään 1.1.2030
    - 65 painoprosenttia viimeistään 1.1.2035
- Säännös korvaisi voimassa olevan jäteasetuksen 14 §:n 3 momentissa säädetyn tavoitteen (50 % vuonna 2020 pohjautuen eri laskentamenetelmään kuin uudet tavoitteet). Vuoteen 2024 saakka kierrätyksen edistymistä raportoitaisiin komissiolle vuotta 2025 ja tarvittaessa myös vuotta 2020 koskevien tavoitteiden suhteen.

Yhdyskuntajätteen erilliskeräys

- Asetuksella säädettäisiin jätelain 15 §:n 3 momentin nojalla aiempaa tarkemmat velvollisuudet yhdyskuntajätteen erilliskeräyksestä ja kohdistettaisiin ne eri toimijoiden vastuulle; kiinteistökohtaista erilliskeräystä koskevat vähimmäisvaatimukset asetettaisiin mahdollisimman samantasoisina asuinkiinteistöille sekä hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnan jätteen haltijoille.
- Asumisessa syntyvän jätteen erilliskeräys
    - Kunnan olisi järjestettävä asumisessa syntyvän pienikokoisen metallijätteen ja muun biojätteen kuin puutarha- tai puistojätteen erilliskeräys ja kierrätys sekä yhteistoiminnassa pakkausten tuottajien kanssa kuitu-, lasi-, metalli- ja muovipakkausjätteen erilliskeräys, vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi huoneistoa tai enemmän. Erilliskeräys olisi järjestettävä biojätteelle viimeistään vuoden kuluttua ja muille asetuksessa tarkoitetuille jätteille viimeistään kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.
    - Yli 10 000 asukkaan taajamassa asumisessa syntyvän biojätteen erilliskeräys olisi kuitenkin järjestettävä jokaiselta kiinteistöltä viimeistään kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta.
    - Kunnan olisi järjestettävä alueellisia vastaanottopaikkoja vähintään seuraaville asumisessa syntyville jätteille: 1) muu kuin edellä tarkoitettu asumisessa syntyvä kuitu-, lasi-, muovi- ja

[1] EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpano, Työryhmän mietintö 16.9.2019

metallijäte, 2) muu puujäte kuin puupakkausjäte, 3) puutarha- ja puistojäte, 4) tekstiilijäte vuoden 2023 alusta lukien, 5) suurikokoiset käytöstä poistetut esineet, 6) kotitalouksien pienimuotoisissa itse tehtävissä rakennus- ja purkutoiminnoissa syntyvä jäte ja 7) kotitalouksien vaaralliset jätteet.
    - Kunnan mahdollisuudesta poiketa enintään viiden vuoden määräajaksi asetuksen mukaisista kiinteistöittäisen erilliskeräyksen velvoiterajoista säädettäisiin kunnan jätehuoltomääräyksiä koskevassa jätelain 91 §:ssä.
- Muun yhdyskuntajätteen erilliskeräys
    - Julkisen (ml. kunnan) hallinto- ja palvelutoiminnassa ja elinkeinotoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen erilliskeräys tulisi järjestää jokaiselta taajamassa tai asema- tai yleiskaavoitetulla palvelu-, matkailu- tai työpaikka-alueella sijaitsevalta kiinteistöltä viimeistään vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jos biojätettä, pakkausjätteitä tai pienmetallijätettä syntyy jäteasetuksessa määritellyn viikoittaisen kg-rajan ylittävinä määrinä (muu biojäte kuin puutarha- ja puistojäte 10 kg, kuitupakkausjäte 5 kg, muovipakkausjäte 5 kg, lasipakkausjäte 2 kg, metallipakkausjäte ja pienmetalli 2 kg viikossa).
    - Erilliskeräys voitaisiin järjestää yhteisesti samassa kiinteistössä olevien jätteen haltijoiden kesken.
- Kiinteistöittäinen keräys voitaisiin tarvittaessa toteuttaa myös ns. kimppakeräyksenä kahden tai useamman toisiaan lähellä sijaitsevien kiinteistöjen kesken taikka ns. korttelikeräyksenä, jossa tietyllä alueella sijaitsevien kiinteistöjen yhteinen jäteastia sijaitsee kohtuullisen kävelymatkan (enintään muutama sata metriä) päässä jokaiselta keräykseen osallistuvalta kiinteistöltä. Biojätteen kiinteistöittäinen keräys voitaisiin korvata pienkompostoinnilla edellyttäen, että kompostointi toteutetaan aiheuttamatta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.
- Erilliskerätty pakkausjäte olisi toimitettava tuottajan järjestämään jätehuoltoon. Pakkausjäte olisi mahdollisuuksien mukaan kerättävä yhdessä muun samaa materiaalia olevan jätteen kanssa.
- Edellä tarkoitetut uudet säännökset korvaisivat voimassa olevan jäteasetuksen 14 §:n 1 ja 2 momentin

Elintarvikejätteen määrän vähentäminen

- Asetukseen lisättäisiin jätedirektiivin 9 artiklan 1 kohdan h alakohdan täytäntöön panemiseksi uusi säännös, jonka mukaan elintarvikelain (23/2006) 6 §:n 11 kohdassa tarkoitetun elintarvikealan toimijan olisi luovutettava käyttämättä jääneet elintarvikkeet uudelleenjakeluun ensisijaisesti ihmisravinnoksi, jos se voidaan tehdä elintarviketurvallisuutta vaarantamatta.

Rakennus- ja purkujätteen määrän ja haitallisuuden vähentäminen, erilliskeräys ja hyödyntäminen

- Voimassa olevan asetuksen 15 §:n mukaista rakennushankkeen suunnittelua ja toteutusta koskevaa velvollisuutta täydennettäisiin rakennushankkeeseen ryhtyvän velvollisuudella huolehtia jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämisen lisäksi myös siitä, että hankkeessa syntyvät rakennus- ja purkujätteet valmistellaan uudelleenkäytettäviksi tai kierrätetään. Jäte voitaisiin hyödyntää tai käsitellä muulla tavoin vain, jos se on etusijajärjestyksen mukaisesti perusteltua.
- Asetuksen 16 §:ssä säädetyt vaatimukset erilliskerättävistä rakennus- ja purkujätteen jätelajeista säilyisivät ennallaan. Erilliskeräys olisi lähtökohtaisesti järjestettävä asetuksessa mainituille jätelajeille (betoni-, tiili-, kivennäislaatta- ja keramiikkajätteet, kipsipohjaiset jätteet, kyllästämättömät puujätteet, metallijätteet, lasijätteet, muovijätteet, paperi- ja kartonkijätteet, maa- ja kiviainesjätteet).

Selvilläolo-, kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudet

- Jätelain 119 §:n nojalla asetuksessa säädettäisiin jätteen tuottajan, käsittelijän, kuljettajan, välittäjän ja keräystoiminnan harjoittajan kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteista jätedirektiivin muuttuneiden kirjanpitovaatimusten täytäntöön panemiseksi sekä raportointia koskevan komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2019/1004 edellyttämien tietojen ja yhdyskuntajätteen alkuperätiedon keräämiseksi. Asetuksessa säädettäisiin muun muassa seuraavista kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteista:
    - Jätteen käsittelijöille säädettäisiin velvollisuus pitää kirjaa jätteen hyödyntämisessä syntyvien tuotteiden ja materiaalien määrästä sekä käyttötarkoituksista tuote- ja materiaaliryhmittäin eriteltynä.
    - Yhdyskuntajätteen käsittelylaitoksille säädettäisiin velvollisuus pitää kirjaa kierrätetyn yhdyskuntajätteen määrästä. Kierrätetyn yhdyskuntajätteen määrän laskennasta säädettäisiin jätedirektiivin ja täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2019/1004 mukaisesti.
    - Jäteöljyjä käsitteleville laitoksille lisättäisiin velvollisuus pitää kirjaa jäteöljyjen käsittelystä ja siinä syntyneistä tuotteista öljytyypeittäin komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2019/1004 mukaisesti.
    - Asetuksen liitteen 1 hyödyntämiskoodeihin tehtäisiin tarvittavat tarkennukset, jotta kirjanpidossa ja raportoinnissa on mahdollista erotella jätteiden valmistelu uudelleenkäyttöön, kierrätys, maantäyttö ja muu hyödyntäminen. Asetuksen liitteen 4 jäteluettelon yhdyskuntajätteitä ja pakkausjätteitä koskeviin 15- ja 20-luvun jäteluokkiin lisättäisiin tarvittaessa alaluokitukset, joiden avulla voidaan raportoinnissa erottaa eri alkuperää olevat yhdyskuntajätteet ja pakkausjätteet.
- Asetuksessa säädettäisiin jätelain 119 §:n nojalla myös jätelain 118 §:n 1 momentissa tarkoitettujen kirjanpitotietojen toimittamisesta valvontaviranomaiselle. Tiedot olisi toimitettava valvontaviranomaisen tietojärjestelmään tai valvontaviranomaisen kanssa erikseen sovittavalla tavalla.
- Jätelain uuden 118 a §:n nojalla asetuksessa säädettäisiin elintarvikealan toimijan velvollisuudesta pitää kirjaa ja antaa tietoja toiminnassaan syntyvästä elintarvikejätteestä. Kirjanpitoon sisällytettäviä tietoja olisivat syntyvän elintarvikejätteen määrä, tiedot jätelajeista sekä mahdollisuuksien mukaan arvio jätteenä käytöstä poistetun syömäkelpoisen elintarvikkeen määrästä; toimitettaessa jäte muualle käsiteltäväksi tieto jätteen vastaanottajasta ja jätteen käsittelytavasta. Ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraiset ja ilmoituksenvaraiset elintarviketeollisuuden toimijat velvoitettaisiin raportoimaan tiivistelmä kirjanpitotiedoista vuosittain valvontaviranomaiselle tai valvontaviranomaisen ylläpitämään tietojärjestelmään. Muille elintarvikealan toimijoille ei ainakaan toistaiseksi säädettäisi raportointivelvollisuutta, mutta niiden olisi jätelain 122 §:n nojalla viranomaisen pyynnöstä annettava kirjanpidon tiedot valvontaviranomaiselle tai tämän määräämälle virkamiehelle tai viranhaltijalle.
- Yhdyskuntabiojätteen kierrätetyn määrän laskennasta komission täytäntöönpanopäätöksessä (EU) 2019/1004 annettujen säännösten täyttämiseksi jäteasetuksessa säädettäisiin jätelain 41 a §:n 3 momentin nojalla yhdyskuntabiojätteen kiinteistöllä tapahtuvan kompostoinnin laatuvaatimuksista ja kunnan jätehuoltoviranomaiselle kompostoinnista annettavien tietojen sisältövaatimuksista.
- Asetuksessa säädettäisiin jätelain 117 c §:n nojalla jätteen viejän kirjanpitovelvoitteista ja tietojen toimittamisesta viranomaiselle, jotta jätteiden vienti voidaan huomioida direktiivien tavoitteiden laskennassa komission täytäntöönpanosäädösten edellyttämällä tavalla.
- EU:n uudistetun POP-asetuksen vaatimusten täyttämiseksi asetukseen lisättäisiin jätteen tuottajalle, käsittelijälle, kuljettajalle, välittäjälle ja keräystoiminnan harjoittajalle velvollisuus pitää kirjaa POP-jätteen sisältämistä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä.

- Asetuksen liitteessä 5 säädettyihin yhdyskuntajätevesilietteestä valvontaviranomaiselle toimitettaviin tietoihin tehtäisiin mahdolliset muutokset, jotka ovat tarpeen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 2019/1010) puhdistamolietteitä koskevien raportointivaatimusten täytäntöön panemiseksi. Yksityiskohtaiset raportointivaatimukset tullaan antamaan komission täytäntöönpanosäädöksellä, jonka lopullinen sisältö ei vielä ole tiedossa.
- Siirtoasiakirjan sisältövaatimuksia koskevia säännöksiä (24 §) tarkistettaisiin jätelain 121 ja 121 a §:n nojalla. Säännöksiin lisättäisiin myös POP-jätteitä koskevat tietovaatimukset.

Valtakunnallinen jätesuunnitelma

- Jätesuunnittelua koskeviin asetuksen säännöksiin tehtäisiin jätelakiin ehdotetuista muutoksista johtuvat sekä jätedirektiivin ao. säännösten täytäntöön panemiseksi tarpeelliset muutokset.
- Alueellisen jätesuunnitelman sisältövaatimuksia koskeva 36 § kumottaisiin jätelakiesityksessä ehdotetun suunnitelmavelvollisuuden kumoamisen vuoksi.
- Asetuksen 35 §:ssä säädettyjä valtakunnallisen jätesuunnitelman sisältövaatimuksia täydennettäisiin tiedoilla, jotka tähän saakka on katettu alueellisilla jätesuunnitelmilla, sekä jätedirektiivin 28 ja 29 artiklaan sekä osin 9 artiklaan lisätyillä tiedoilla. Näitä olisivat muun muassa nykyistä tarkemmat tiedot jätteen käsittelykapasiteetista, investointitarpeista sekä jätteen synnyn ehkäisyyn ja uudelleenkäyttöön liittyvistä toimista. Asetuksella säädettäisiin myös suunnitelman toteutumisen seurannan ja arvioinnin indikaattoreista.

Muut säännökset

- Asetuksen 10 §:ssä säädettyjä jätteen keräystä koskevia vähimmäisvaatimuksia täsmennettäisiin esimerkiksi vaatimuksella sisällyttää selkeät lajitteluohjeet jätteen keräyssäiliöihin.
- Asetuksen 12 §:n 2 momenttia täsmennettäisiin ottaen huomioon jätedirektiivin 3 artiklan 17 a kohdassa säädettyyn maantäytön määritelmään sisällytetyt edellytykset (maantäyttöön käytettävällä jätteellä on korvattava materiaaleja, jotka eivät ole jätettä, sen on sovelluttava edellä mainittuihin tarkoituksiin ja sen käyttö on rajattava siihen, mikä on ehdottoman tarpeellista kyseisten tarkoitusten toteuttamiseksi).
- Öljyjätteen keräystä ja käsittelyä koskevaan asetuksen 17 §:ään tehtäisiin jätedirektiivin 21 artiklan täytäntöön panemiseksi tarpeelliset täsmennykset öljyjätteen erilliskeräyksestä sekä uudistamisen ja kierrätyksen ensisijaisuudesta.

2 Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)

- Asetuksen 3 ja 6 §:ssä säädettyjä ympäristölupahakemuksen sisältövaatimuksia täydennettäisiin vaatimuksilla antaa riittävät tiedot ja asianmukaiset perustelut materiaalin luokittelusta sivutuotteeksi tai jätteeksi luokittelun päättymisestä.
- Asetuksen 15 §:ssä säädettyjä lupapäätöksen ratkaisuosan sisältövaatimuksia täydennettäisiin vaatimuksella, jonka mukaan lupapäätöksestä olisi käytävä ilmi toiminnassa syntyvän materiaalin luokittelu sivutuotteeksi tai hyödynnetyn jätteen jätteeksi luokittelun päättyminen perusteluineen.

3 Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista (331/2013)

Termin tavanomainen jäte korvaaminen termillä vaaraton jäte

- Asetuksessa käytetty termi ”tavanomainen jäte” kumottaisiin ja korvattaisiin se samansisältöisellä jätelain 6 §:ään lisättäväksi ehdotetulla termillä ”vaaraton jäte”. Vastaavasti korvattaisiin termi ”tavanomaisen jätteen kaatopaikka” termillä ”vaarattoman jätteen kaatopaikka”. Näistä aiheutuisi muutoksia kymmeneen asetuksen pykälään (2, 6, 7, 13, 27–31, 33 §) sekä liitteisiin 1 ja 3.

Jätteen hyväksymistä kaatopaikalle koskevat yleiset rajoitukset

- Asetukseen lisättäisiin uusi säännös, jonka mukaan kierrätykseen tai muuhun hyödyntämiseen soveltuvan jätteen sijoittamista kaatopaikalle olisi vältettävä mahdollisuuksien mukaan. Rajoitus ei kuitenkaan koskisi jätettä, jonka osalta kaatopaikalle sijoittamisella päästäisiin etusijajärjestyksen mukaisesti ympäristön kannalta parhaaseen mahdolliseen tulokseen. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön kaatopaikkadirektiivin 5 artiklan uusi 3 a kohta, jolla jäsenvaltiot velvoitetaan varmistamaan, että vuodesta 2030 kaatopaikoille ei hyväksytä mitään kierrätykseen tai muuhun hyödyntämiseen soveltuvaa jätettä etenkään yhdyskuntajätteen mukana.
- Jätteen esikäsittelyvelvollisuutta koskevaan asetuksen 15 §:ään tehtäisiin kaatopaikkadirektiivin 6 artiklan a alakohdan täytäntöön panemiseksi tarvittavat muutokset sen korostamiseksi, että jätteen esikäsittely on järjestettävä etusijajärjestyksen mukaisesti siten, ettei sillä vaaranneta uudelleenkäyttöön valmistelun ja kierrätyksen lisäämistä koskevien tavoitteiden saavuttamista.

Kaatopaikalle hyväksyttävän jätteen kelpoisuusvaatimukset

- Asetuksen 35 §:ää, jolla säädetään poikkeuksen myöntämisen edellytyksistä 28 §:ssä säädettyyn orgaanista ainesta sisältävän jätteen kaatopaikalle sijoittamista koskevaan rajoitukseen, selkiytettäisiin rakenteellisesti säännöksen tulkintakäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Lisäksi poikkeusten enimmäismääräaikoja pidennettäisiin.

Tiedonantovelvollisuus, seuranta ja tarkkailu, täytäntöönpanon seuranta

- Kaatopaikalle sijoitettavaa jätettä koskeviin tiedonantovelvoitteisiin (49 §) tehtäisiin muutokset, jotka ovat tarpeen kaatopaikkadirektiivissä säädetyn yhdyskuntajätteen kaatopaikkakäsittelyn vähentämistavoitteen (enintään 10 % vuonna 2030) toteutumisen seuraamiseksi.
- Asetuksen 51 §:stä kumottaisiin direktiivimuutoksen mukaisesti Suomen ympäristökeskuksen velvollisuus toimittaa komissiolle joka kolmas vuosi kertomus kaatopaikkadirektiivin täytäntöönpanosta. Tämä korvattaisiin Suomen ympäristökeskuksen velvoitteella toimittaa komissiolle direktiivin 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut seurantatiedot direktiivin 15 artiklan mukaisesti.

4 Tuottajavastuuta koskevat valtioneuvoston asetukset

4.1 Kaikkia tuottajavastuualoja koskevat muutokset

- lisättäisiin jätelain 51 §:stä aiheutuvat täsmennykset tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuuteen (jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevat toimenpiteet, uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua koskevat toimet sekä roskaantumisen ehkäiseminen)
- lisättäisiin tarpeelliset jätelain 53 a §:ää täydentävät säännökset tuottajan omavalvonnasta: omavalvonnan sisältövaatimukset, riippumattomia tarkastuksia tekevän henkilön pätevyysvaatimukset
- täydennettäisiin tuottajan seurantatietojen ilmoittamisvelvoitteita jätelain 54 §:ään tehtyjen muutosten huomioon ottamiseksi (omavalvontaa koskevat tiedot, mitkä seurantatiedot olisi julkaistava yleisessä tietoverkossa)

- lisättäisiin tarvittaessa 63 §:ssä tarkoitetut säännökset tuottajan kirjanpitoa ja tiedonantoa koskevien kevennettyjen velvoitteiden vähimmäisvaatimuksista
- täsmennettäisiin asetusten eräitä säännöksiä (selvitys riittävistä taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelma, ilmoitus toiminnassa tapahtuneista muutoksista) jätelain 64 §:ään ehdotetun muutoksen huomioon ottamiseksi, ts. selvitystä taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelmaa voidaan tietyin edellytyksin vaatia tuottajayhteisöjen ohella myös yksittäisiltä tuottajilta
- lisättäisiin säännökset, jotka ovat tarpeen jätelain 66 a ja 66 b §:ssä tarkoitetun valtuutetun edustajan nimeämiseen liittyvien menettelyn täsmentämiseksi (pl. SER-asetus, johon vastaavat säännökset on jo sisällytetty)
- tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän tuottajan ja tuottajayhteisön hakemuksen sisältövaatimukset päivitettäisiin vastaamaan jätelakiin lisättyjä vaatimuksia mm. omavalvontasuunnitelman esittämisestä, tuottajan maksuosuuksien mukauttamisesta sekä jätelain 65 §:n mukaisesta tuottajien ja tuottajayhteisöjen välisestä yhteistoiminnasta.
- Pirkanmaan ELY-keskuksen velvoite toimittaa joka kolmas vuosi komissiolle kertomus direktiivin täytäntöönpanosta kumottaisiin; ELY-keskuksen velvollisuus vuotuisten seurantatietojen raportoinnista komissiolle muutettaisiin vastaamaan direktiivin vaatimusta (= 18 kk kyseisen raportointivuoden päättymisestä). Tuottajan seurantatietojen raportointivelvollisuus Pirkanmaan ELY-keskukselle yhdenmukaistettaisiin 6 kk:ksi kaikilla tuottajavastuualoilla (myös kansallisesti säädetyillä tuottajavastuualoilla).
- Tuottajan maksuosuuksien perusteista säädettäisiin jätelain 63 a §:n nojalla. Perusteita täsmennettäisiin tarvittaessa myöhemmin komission annettua asiaa koskevaa ohjeistusta.

4.2 Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä (518/2014)

Pakkausjätteen kierrätystavoitteet

- Asetuksen 7 §:ssä säilytettäisiin ennallaan voimassa oleva pakkausten tuottajia ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjiä koskeva yleinen tavoite siitä, että käytettyjä pakkauksia käytetään uudelleen tai kierrätetään yhteensä vähintään 90 painoprosenttia kaikkien markkinoille saatettujen ja uudelleenkäyttöön toimitettujen pakkausten kokonaismäärästä; sen sijaan pakkausjätteen kierrätystä koskevaa tavoitetta tiukennettaisiin direktiivin mukaisesti siten, että kaikkien markkinoille saatettujen pakkausten määrää vastaavasta määrästä pakkausjätettä tulisi kierrättää vähintään 65 painoprosenttia viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2025 ja 70 prosenttia viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2030. Voimassa oleva tavoite on 65 painoprosenttia (pohjautuen eri laskentamenetelmään, joka yleensä antaa tulokseksi korkeamman kierrätysasteen kuin jatkossa noudatettava menetelmä).
- Asetuksen 8 §:ssä säädetyt materiaalikohtaiset kierrätysvelvoitteet tuottajavastuujärjestelmällä saavutettavista kierrätysasteista ehdotetaan muutettaviksi tuottajia yhteisesti sitoviksi velvoitteiksi. Velvoitteita muutettaisiin seuraavasti:

Pakkauslaji	**voimassa olevan asetuksen velvoite 2020 paino-%**	**voimassa olevan direktiivin tavoite 2008 paino-%**	**2025 paino-%**	**2030 paino-%**
kuitu	80	60	75	85
puu	17	15	25	30
lasi	40 (pantiton) 90 (pantillinen)	60	70	75
rautametalli	80 (pantiton)	50	70	80

alumiini	90 (pantillinen)		70	80
muovi	22 (pantiton) 90 (pantillinen)	22,5	50	55

- Voimassa olevan asetuksen 8 §:ssä säädetyt velvoitteet (jotka pohjautuvat eri laskentamenetelmään kuin uudet tavoitteet vuosille 2025 ja 2030) poistettaisiin pykälästä mutta säädettäisiin asetuksen siirtymäsäännöksillä olemaan voimassa vuoteen 2024 saakka.
- Vuoteen 2024 saakka kierrätyksen edistymistä arvioitaisiin ja raportoitaisiin komissiolle uusilla laskentamenetelmillä vuotta 2025 koskevien tavoitteiden suhteen ja tarvittaessa myös nykyisillä laskentamenetelmillä voimassa olevan direktiivin mukaisten tavoitteiden suhteen.

Kierrätysasteen laskentasäännöt

- Lisättäisiin asetukseen tarvittavat säännökset uudistuneen EU-sääntelyn mukaisista pakkausjätteen kierrätysasteen laskentasäännöistä:
    - kierrätetyn jätemäärän laskemisessa noudatettava yleisperiaate pakkausjätedirektiivin 6 a artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti,
    - yksityiskohtaiset laskentasäännöt viittaamalla pakkausjätedirektiivin 6 a artiklaan ja komission päätöksen 2005/270/EY, sellaisena kuin se on muutettuna komission täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2019/665, artiklaan 6 a–6 f.
    - uusi säännös, joka mahdollistaisi 8 §:ssä tarkoitetun kierrätystavoitteen mukauttamisen (enintään 5 %-yksikköä) ensimmäistä kertaa markkinoille saatettujen uudelleenkäytettävien kuluttajapakkausten keskimääräisen osuuden perusteella, laskettuna kolmen edeltävän vuoden keskiarvona, sekä tätä koskeva laskentasääntö pakkausjätedirektiivin 5 artiklan 2 kohdan ja edellä mainitun komission täytäntöönpanopäätöksen 6a artiklan mukaisesti.
    - uusi säännös, joka mahdollistaisi puupakkausten korjauksen laskemisen puupakkausjätettä ja kaikkea pakkausjätettä koskevaa kierrätystavoitteeseen pakkausjätedirektiivin 5 artiklan 3 kohdan ja edellä mainitun komission täytäntöönpanopäätöksen 6 b artiklan mukaisesti.
    - yhdistelmämateriaalipakkauksia koskeva komission täytäntöönpanopäätöksen 6 c artiklan 2 kohdan mukainen laskentasääntö, jonka mukaan pakkaukset on laskettava ja ilmoitettava pakkauksen sisältämän kunkin materiaalin mukaan paitsi, jos tiettyä materiaalia on pakkauksessa vain merkityksetön osuus (enintään 5 painoprosenttia)

Pakkausjätteen erilliskeräysvelvollisuudet

- Asetuksen 9 §:n mukaisia säännöksiä pakkausjätteen vastaanoton järjestämisestä muutettaisiin ottaen huomioon jäteasetukseen ehdotetut uudet säännökset kiinteistökohtaisen keräyksen laajentamiseksi kaikkiin vähintään viiden huoneiston kiinteistöihin taajamissa. Tuottaja velvoitettaisiin järjestämään alueellisia vastaanottopaikkoja alueittain tasapuolisesti huomioon ottaen väestötiheys ja alueella järjestetty pakkausjätteen erilliskeräys kiinteistöiltä.
- Laajenevan kiinteistökohtaisen keräyksen vuoksi asetuksessa säädettyjä lasi-, metalli- ja kuitupakkausten alueellisten vastaanottopaikkojen vähimmäismäärää pienennettäisiin nykyisestä 1850 paikasta 1000 paikkaan. Muovipakkausten vastaanottopaikkojen vähimmäismäärä nostettaisiin kaksinkertaiseksi nykyisestä (500 kpl –> 1000 kpl), ts. samalle tasolle muita pakkausmateriaaleja koskevan vaatimuksen kanssa.
- Pakkausten tuottajan velvollisuutta järjestää alueellisia vastaanottopaikkoja elinkeinotoiminnan ja julkisen toiminnan pakkausjätteiden sekä muiden toimijoiden keräämien asumisessa syntyvien pakkausjätteiden vastaanottoa varten lisättäisiin nykyisestä vähintään 30 paikasta vähintään 60 paikkaan.

Seurantatietojen ilmoittaminen ja raportointi komissiolle

- Asetuksen 17 §:ssä aikaistettaisiin seurantatietojen antamisen määräaikaa kolmella kuukaudella niin, että tiedot tulisi antaa vuosittain kesäkuun loppuun mennessä ja tehtäisiin direktiivimuutosten edellyttämät muutokset ja täydennykset raportointivaatimuksiin, kuten:
    - lisättäisiin uusi vuotuinen raportointivelvollisuus uudelleenkäytettävistä pakkauksista sekä rauta- ja alumiinipakkausten erillisestä raportoinnista,
    - lisättäisiin vaatimukset tietojen laadunvalvonnasta,
    - lisättäisiin raportointivelvollisuus jätelain 49 d §:ssä tarkoitetuista yhteistoimintasopimuksista ja jätelain 54 a §:ssä tarkoitetun omavalvontasuunnitelman mukaisista toimista ja tarkastuksista,
    - määriteltäisiin, mitkä em. tiedoista olisi julkaistava yleisessä tietoverkossa
- Asetuksen 19 §:n mukainen Pirkanmaan ELY-keskuksen velvollisuus toimittaa komissiolle joka kolmas vuosi kertomus direktiivin täytäntöönpanosta kumottaisiin; vastaava velvoite on kumottu ao. direktiivistä. Seurantatietojen kokoamista ja toimittamista komissiolle koskeva 18 §:ssä säädetty velvollisuus säilyisi jokseenkin ennallaan.

Pakkausten valmistusta, koostumusta, uudelleenkäytettävyyttä ja hyödynnettävyyttä koskevat perusvaatimukset

- Asetuksen liitteeseen 2 tehtäisiin direktiivin mukaiset muutokset pakkausten ominaisuuksia koskeviin perusvaatimuksiin:
    - Pakkaus on suunniteltava, valmistettava ja pidettävä kaupan siten, että sen uudelleenkäyttö, kierrätys tai muu hyödyntäminen on jätehierarkian mukaisesti mahdollista ja että sen ympäristövaikutukset minimoidaan, kun pakkausjäte tai pakkausjätettä koskevissa jätehuoltotoimissa syntyvät jäännökset loppukäsitellään.
    - Kompostointia varten käsiteltävän pakkausjätteen on oltava biologisesti hajoavaa siten, että se ei haittaa erilliskeräystä, kompostointiprosessia tai toimintaa, johon ne käytetään.
    - Biohajoavan pakkausjätteen on hajottava fysikaalisesti, kemiallisesti, termisesti tai biologisesti siten, että suurin osa syntyneestä kompostista hajoaa lopulta hiilidioksidiksi, biomassaksi ja vedeksi. Oxo-hajoavaa muovipakkausta ei pidetä biohajoavana.
    - Mahdolliset tiettyjen muovituotteiden vähentämistä koskevan direktiivin (2019/904, SUP-direktiivi) täytäntöönpanosta seuraavat muovipakkauksia koskevat vaatimukset

Muut vaatimukset

- Täsmennettäisiin 1 §:ää (Tarkoitus) lisäämällä siihen direktiivin mukaisesti jätteen määrän ja haitallisuuden vähentäminen.
- Asetuksen 3 §:ään lisättäisiin uudelleenkäytettävän pakkauksen ja yhdistelmämateriaalipakkauksen määritelmät pakkausjätedirektiivin 3 artiklan 2 a ja 2 b kohdan mukaisesti; tarkistettaisiin taajaman määritelmä yhdenmukaiseksi jäteasetuksen kanssa. Pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana.
- Asetuksen 6 §:ssä mainittaisiin etusijajärjestyksen mukainen käytetyn pakkauksen lajittelu, uudelleenkäyttö ja jätehuolto tietoina, joita koskevia merkintöjä voidaan tehdä pakkaukseen.
- Muutettaisiin 12 §:ää (Tiedottaminen pakkauksista ja käytetyistä pakkauksista) ja lisättäisiin uudet säännökset tuottajan omavalvontaa koskevista vaatimuksista kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.
- Täsmennettäisiin tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän tuottajan ja tuottajayhteisön hakemusta (14 ja 15 §), vakavaraisuutta koskevaa selvitystä (13 §) ja toiminnassa tapahtuneista muutoksista ilmoittamista (16 §) koskevia säännöksiä kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.

4.3 Valtioneuvoston asetus paristoista ja akuista (520/2014)

- Muutettaisiin 15 §:ää (Tiedottaminen käyttäjille) ja lisättäisiin uudet säännökset tuottajan omavalvontaa koskevista vaatimuksista kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.
- Täsmennettäisiin tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän tuottajan ja tuottajayhteisön hakemusta (17 ja 18 §) koskevia säännöksiä kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.
- Kumottaisiin 23 § Pirkanmaan ELY-keskuksen velvollisuudesta toimittaa komissiolle joka kolmas vuosi kertomus direktiivin täytäntöönpanosta; vastaava velvoite on kumottu ao. direktiivistä.
- Seurantatietojen ilmoittamista, kokoamista ja raportointia komissiolle koskevaa 21 ja 22 §:ää muutettaisiin kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.

4.4 Valtioneuvoston asetus romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa (123/2015)

- Muutettaisiin 11 §:ää (Tiedottaminen ja neuvonta) ja lisättäisiin uudet säännökset tuottajan omavalvontaa koskevista vaatimuksista kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla
- Täsmennettäisiin tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän tuottajan ja tuottajayhteisön hakemusta (14 ja 15 §), vakavaraisuutta koskevaa selvitystä (13 §) ja toiminnassa tapahtuneista muutoksista ilmoittamista (16 §) koskevia säännöksiä kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla
- Kumottaisiin 19 § Pirkanmaan ELY-keskuksen velvollisuus toimittaa komissiolle joka kolmas vuosi kertomus direktiivin täytäntöönpanosta; vastaava velvoite on kumottu ao. direktiivistä. Seurantatietojen ilmoittamista, kokoamista ja raportointia komissiolle koskevaa 17 ja 18 §:ää muutettaisiin kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.

4.5 Valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (519/2014)

- Muutettaisiin 12 §:ää (Tiedottaminen käyttäjille) ja lisättäisiin uudet säännökset tuottajan omavalvontaa koskevista vaatimuksista kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla
- Täsmennettäisiin tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän tuottajan ja tuottajayhteisön hakemusta (15 ja 16 §) kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla
- Kumottaisiin 21 §:n 1 momentin mukainen Pirkanmaan ELY-keskuksen velvollisuus toimittaa komissiolle joka kolmas vuosi kertomus direktiivin täytäntöönpanosta; vastaava velvoite on kumottu ao. direktiivistä. Seurantatietojen ilmoittamista, kokoamista ja raportointia komissiolle koskevaa 20 ja 21 §:ää muutettaisiin kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.

4.6 Valtioneuvoston asetus käytöstä poistettujen renkaiden erilliskeräyksestä ja hyödyntämisestä (527/2013)

- Muutettaisiin 4 §:ää (Tiedottaminen käytöstä poistettujen renkaiden vastaanotosta) ja lisättäisiin uudet säännökset tuottajan omavalvontaa koskevista vaatimuksista kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla
- Täsmennettäisiin tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän tuottajan ja tuottajayhteisön hakemusta (6 ja 7 §), vakavaraisuutta koskevaa selvitystä (5 §), toiminnassa tapahtuneista muutoksista ilmoittamista (8 §) ja seurantatietojen ilmoittamista (9 §) koskevia säännöksiä kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.

4.7 Valtioneuvoston asetus keräyspaperin erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä (528/2013)

- Asetuksen 3 §:ssä säädetty tuottajakohtainen kierrätystavoite muutettaisiin kaikkia tuottajia koskevaksi yhteiseksi keräysvelvoitteeksi (tuottajien on huolehdittava …). Arvioidaan tarkoituksenmukainen kaikkia tuottajia koskeva keräystavoite, jonka tulisi todennäköisesti olla nykyistä tuottajakohtaista tavoitetta korkeampi.
- Asetuksen 4 §:n mukainen taajaman määritelmä yhdenmukaistettaisiin jäteasetuksen vastaavan määritelmän kanssa. 3 §:ään ehdotettavan kierrätystavoitteen muutoksen johdosta tarkasteltaisiin myös 4 §:ssä säädettyä vastaanottopaikkaverkoston vähimmäisvaatimusta, jotta kierrätystavoite ja vastaanottopisteverkosto muodostavat tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.
- Muutettaisiin 5 §:ää (Tiedottaminen keräyspaperin vastaanotosta) ja lisättäisiin uudet säännökset tuottajan omavalvontaa koskevista vaatimuksista kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.
- Täsmennettäisiin tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän tuottajan ja tuottajayhteisön hakemusta (7 ja 8 §), vakavaraisuutta koskevaa selvitystä (6 §), toiminnassa tapahtuneista muutoksista ilmoittamista (9 §) ja seurantatietojen ilmoittamista (10 §) koskevia säännöksiä kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.

4.8 Valtioneuvoston asetus juomapakkausten palautusjärjestelmästä (526/2013)

- Lisättäisiin asetukseen uudet säännökset tuottajan omavalvontaa koskevista vaatimuksista kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.
- Täsmennettäisiin seurantatietojen ilmoittamista koskevaa 7 §:ää kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla.
- lisättäisiin tarvittaessa 68 §:ssä tarkoitetut säännökset tuottajan tai verovelvollisen kirjanpitoa ja tiedonantoa koskevien kevennettyjen velvoitteiden vähimmäisvaatimuksista.
-

5. Muu asetustasoinen sääntely

- SUP-direktiivin täytäntöön panemiseksi annetaan erillinen valtioneuvoston asetus, johon tässä vaiheessa sisällytettäisiin 3.7.2021 sovellettavaksi tulevat direktiivin vaatimukset. Markkinoille saattamiskiellon piiriin (direktiivin 5 artikla) tulisivat muoviset ruokailuvälineet (haarukat, veitset, lusikat, syömäpuikot), lautaset, pillit, vanupuikot, juomien sekoitustikut, ilmapalloihin kiinnitettävät ja niitä tukevat varret, vaahdotetusta polystyreenistä valmistetut elintarvikepakkaukset ja oxo-hajoavasta muovista valmistetut tuotteet. Lisäksi asetuksella annettaisiin tuotteiden merkintää koskevat vaatimukset (direktiivin 7 artikla).
- Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen (347/2005) 1 §:ssä määriteltäisiin valtakunnallinen jätesuunnitelma ns. SOVA-laissa (200/2005) tarkoitetuksi ympäristöarviointia edellyttäväksi suunnitelmaksi kumottavaksi ehdotetun alueellisen jätesuunnitelman sijasta. PCB-laitteistojen käytön rajoittamisesta ja PCB-jätteen käsittelystä annettuun valtioneuvoston asetukseen (958/2016) tehtäisiin uudistetusta pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetusta EU-asetuksesta ((EU) 2019/1021) ja jätelain muutoksesta johtuvia lakiteknisiä muutoksia.
- Maanpuolustusta koskevista poikkeuksista kemikaalilainsäädännön soveltamisessa annettuun valtioneuvoston asetukseen (966/2010) tehdään ehdotetusta kemikaalilain 3 ja 22 §:stä johtuvat tarpeelliset muutokset (vastuuministeriö STM).